

¹Physical Medicine Department ♦ Clinic for Orthopedics

Faculty of Medicine ♦ University of Pristina ♦ Rr. "Bulevardi i dëshmorëve" p.n. ♦ 10000 Pristina ♦ Kosovo

²Rheumatology Department ♦ Clinic for Internal Medicine

Faculty of Medicine ♦ University of Pristina ♦ Rr. "Bulevardi i dëshmorëve" p.n. ♦ 10000 Pristina ♦ Kosovo

³Institute for Pathology

Faculty of Medicine ♦ University of Pristina ♦ Rr. "Bulevardi i dëshmorëve" p.n. ♦ 10000 Pristina ♦ Kosovo

⁴Private Internal and Reumatology Clinic "Albi-med"

Rr. "Hasan Prishtina" 43 ♦ 30000 Peja ♦ Kosovo

EKSTRA-ARTIKULARNE MANIFESTACIJE U SERONEGATIVNOM I SEROPOZITIVNOM REUMATOIDNOM ARTRITISU

EXTRA-ARTICULAR MANIFESTATIONS IN SERONEGATIVE AND SEROPOSITIVE RHEUMATOID ARTHRITIS

Vjollca Sahatçiu-Meka¹ ♦ Remzi Izairi² ♦ Sylejman Rexhepi²
Suzana Manxhuka-Kerliu³ ♦ Anton Kukeli⁴

Iako smatrana "bolest zglobova", reumatoidni artritis je često praćen ekstra-artikularnim manifestacijama. Komparativna analiza seronegativnog i seropozitivnog reumatoidnog artritisa u odnosu na ekstra-artikularne manifestacije je predmet mnogih studija.

Cilj rada bio je ispitati i usporediti frekvenciju i tip ekstra-artikularnih manifestacija u grupi bolesnika s definiranim seronegativnim i seropozitivnim reumatoidnim artritismom.

Bolesnici su klasificirani uz korištenje dijagnostičkih kriterija ACR iz 1987. za reumatoidni artritis, i pripadali su II. i III. funkcionalnom razredu (ARA). Životna dob im je bila između 25-60 godina ($x=49,96$ godina), s trajanjem bolesti između 1-27 godina ($x=6,41$ godina). U razdoblju 2000.-2008. godine, ispitano je 250 bolesnika sa seropozitivnim i seronegativnim reumatoidnim artritismom u ambulanti Fizikalne medicine i rehabilitacije, Centru sportske medicine u Prištini i u Internim klinikama Kosova. Ispitivanu grupu činilo je 125 bolesnika sa seronegativnim reumatoidnim artritismom (93 žene, 32 muškarca), u kojih je titar Waaler-Rose testa bio manji od 1:64, dok je drugu grupu činilo 125 bolesnika sa seropozitivnim reumatoidnim artritismom (93 žene, 32 muškarca) s titrom Waaler-Rose testa od 1:64 ili više. U analizi rezultata korišteni su sljedeći statistički parametri: struktura, prevalencija, aritmetička sredina (x), standardna devijacija (SD), koeficijent varijacije (CV%) i interval varijacije (Rmax-Rmin). T-test i χ^2 test su korišteni za određivanje razlike

između faktora ili obilježja. Razina statističke značajnosti je izražena s $p<0,01$ i $p<0,05$. Korelacija između broja ekstra-artikularnih manifestacija i trajanja bolesti izračunata je primjenom Pearsonove linearne korelacije.

Difuzna fibroza pluća i poremećaji centralnog i perifernog živčanog sustava bile su jače izražene kod seropozitivnih bolesnika, a osteoporoza kod seronegativnih, bez značajne statističke razlike. Od ekstra-artikularnih manifestacija, signifikantna statistička razlika je nađena samo kod prisutnosti "reumatoidnog srca" u seropozitivnih bolesnika ($\chi^2=4,80$, $p<0,05$). Reumatoidni noduli, iako češće prisutni u seropozitivnoj skupini (12%:16%), jednako za oba spola, nisu pokazali statistički značajnu razliku u odnosu na serostatus. Slično se ustanovilo i za bolesti pluća i neuropatiju, koje su također bile češće prisute kod seropozitivne skupine, ali bez signifikantni statistički razlike. Broj ekstra-artikularnih manifestacija se povećao s povećanjem prosječnog trajanja bolesti. Izračunavanjem linearne korelacije po Pearsonu, nađena je pozitivna i visoka korelacija u cjelini ($r=0,36$, $p<0,01$), i po grupama [($r=0,52$, $p<0,01$) seronegativni, ($r=0,25$, $p<0,01$) seropozitivni], ali bez statistički značajne razlike u odnosu na serološki status.

Broj ekstra-artikularnih manifestacija je izraženiji u seropozitivnih bolesnika, povećava se s dužim trajanjem bolesti, ali bez razlike u odnosu na serostatus.

Ključne riječi: reumatoidni artritis, ekstraartikularne manifestacije